

Umowa cesji darmowego kredytu - do sądu i do TSUE

Wyspecjalizowane przedsiębiorstwa skupujące wierzytelności często występują do sądów z pozwami dotyczącymi roszczeń związanych z sankcją kredytu darmowego. Jednak sądy coraz uważniej przyglądają się umowom cesji między konsumentem a taką firmą. Sprawdzają też, czy umowy same w sobie nie zawierają postanowień abuzywnych. Wątpliwości doprowadziły do skierowania pytań prejudycjalnych do TSUE w kwestii ważności i abuzywności umów cesji.

Sankcja kredytu darmowego pozbawia kredytodawcę przychodów z tytułu kredytu konsumenckiego, w sytuacji gdy naruszył on określone obowiązki dotyczące treści umowy lub limitów kosztów pozaodsetkowych. W praktyce oznacza to, że kredytobiorca, który z niej skorzysta, finalnie może być zobowiązany do zwrotu jedynie „czystej” kwoty kredytu bez odsetek, prowizji i innych kosztów.

Niszę znalazły tutaj dla siebie przedsiębiorstwa skupujące wierzytelności wobec banków. Są to spółki prawa handlowego wyspecjalizowane w dochodzeniu tego rodzaju roszczeń. Nie są one kancelariami adwokackimi lub radców prawnych. **Kancelarie nie mogą prowadzić takiej działalności, bowiem stałoby to w sprzeczności z wiążącymi je zasadami etyki zawodowej, ale kancelarie adwokatów i radców prawnych angażowane są ostatecznie do prowadzenia sprawy przed sądem.**

- Oczywiście więc spółka skupująca wierzytelności musi zarobić na konsumencie znacznie więcej, niż wynoszą koszty prowadzenia jego sprawy przed sądem – tylko na takim „pasożytniczym” pośrednictwie może bowiem wypracować swój zysk. Spółki te formułują więc umowy cesji tak, aby zapewnić sobie jak największy zarobek kosztem konsumenta – tłumaczy Wojciech Wandzel, adwokat, lider Praktyki Banking & Finance w Kubas Kos Gałkowski.

KLIENT, SPRZEDAJĄC WIERZYTELNOŚĆ, MOŻE LICZYĆ NA SKROMNY UŁAMEK TEGO, CO MÓGŁBY DOCHODZIĆ SAM

- Na fali wygranych spraw w sprawach frankowych jeszcze kilka miesięcy temu na rynku były składane oferty odkupu od konsumentów roszczeń z tytułu sankcji za około 10 proc. Kwoty należności głównej. Czasem oferty te sięgały do 25 proc. należności głównej – mówi Katarzyna Pytel, radca prawny z PomocPrawna24.pl.

Jej zdaniem teraz takich ofert już nie ma. Ewentualnie firmy te pod pozorem odkupu tworzą sobie bazy danych, z których mogą skorzystać.

W Internecie ciągle jednak można znaleźć reklamy takich podmiotów.

KLIENT MOŻE WPAŚĆ W PUŁAPKĘ

Jak zauważa Wojciech Bochenek, radca prawny z Bochenek, Ciesielski i Wspólnicy Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych sp. k., kredytobiorca jako uczestnik rynku może zdecydować, jakie kroki podjąć względem posiadanego roszczenia przeciwko bankowi i może je sprzedać podmiotowi, który skupuje takie wierzytelności i otrzymać ustaloną cenę sprzedaży, która zapewne stawni jakiś procent wartości przysługującego mu roszczenia. Przy wyborze tej drogi, kredytobiorca nie musi wdawać się w spór sądowy z bankiem, natomiast **efektem tego jest otrzymanie jedynie części wartości przysługującego mu roszczenia.**

Konsument jednak może na tym nie wyjść dobrze. Przedsiębiorstwa skupujące wierzytelności, próbując zachęcić kredytobiorców do skorzystania z ich usług, częstokroć posługują się populistycznymi sloganami w stylu „zwrot opłat z tytułu kredytu w 15 minut”.

Firmy takie jednocześnie całkowicie przemilczają fakt, że skorzystanie z takiej oferty wiąże się z dużym ryzykiem utraty znacznej części pieniędzy przez kredytobiorcę. Oferty firm skupujących wierzytelności nie zawierają bowiem informacji o tym, iż pomimo sprzedaży przez kredytobiorcę wierzytelności ten ostatni nie zostaje zwolniony z długu względem banku, gdyż na to wymagana jest zgoda banku – tłumaczy Mikołaj Baczyński, radca prawny z Kancelarii Radcy Prawnego Beata Strzyżowska.

Może się zatem okazać, że kredytobiorca przenosi na firmę skupującą wierzytelności całość przysługującego mu roszczenia względem banku, a w dalszym ciągu bank będzie miał względem kredytobiorcy roszczenie na taką samą kwotę jak przed dokonaniem sprzedaży wierzytelności. Kredytobiorca jest zatem zobowiązany jest do dokonywania dalszych spłat na rzecz banku.

- Firma skupująca wierzytelności, po nabyciu wierzytelności, nie musi występować na drogę postępowania sądowego przeciwko bankowi, co może spowodować, że kredytobiorca w dalszym ciągu będzie zobowiązany do dokonywania płatności rat i w skrajnych wypadkach nie będzie mógł wystąpić na drogę postępowania sądowego przeciwko bankowi – wskazuje Mikołaj Baczyński.

FIRMY IDĄ DO SĄDÓW, ALE ŹŁE NA TYM WYCHODZĄ

Przeważnie jednak takie firmy występują z powództwami przeciwko bankom i spraw takich w sądach jest dużo.

- Spotkałem się z taką praktyką w licznych sprawach, które prowadzę na zlecenie banków. Co więcej, w ostatnim czasie spraw wnoszonych przez cesjonariuszy jest więcej niż przez samych kredytobiorców – podaje Wojciech Wandzel.

Jego zdaniem taka praktyka prowadzi do zupełnego oderwania się praw przyznanych konsumentowi będących przedmiotem takiego obrotu od ochronnego celu dyrektyw unijnych, a także osoby konsumenta, któremu to ochrona ta jest przyznana.

NIE JEST TO STANOWISKO ODOSONBIONE

- Jeżeli wyspecjalizowane przedsiębiorstwo podejmuje działania, mające na celu dochodzenie roszczeń przysługujących konsumentom, w ramach których dochodzi do naruszenia przepisów chroniących konsumenta, w tym przez naruszenie obowiązków informacyjnych, drastycznie wysokie wynagrodzenie czy niezgodny z prawem wybór prawa właściwego, to oczywiście może być to traktowane jako instrumentalne wykorzystanie prawa – mówi dr Aneta Wiewiórowska-Domagalska, pełnomocniczka ministra sprawiedliwości do spraw ochrony praw konsumenta.

Początkowo sądy nie widziały problemu z niekorzystnymi dla konsumentów postanowieniami umów cesji, ale takich spraw było coraz więcej, zaś zarzuty uzasadniające powoływanie się na sankcje kredytu darmowego często były bardzo drobiazgowo czy nawet naciągane.

Jak zauważa Wojciech Wandzel, sytuacja ta w ostatnim czasie się zmieniła i sądy zaczęły badać, czy te umowy same w sobie nie zawierają postanowień abuzywnych albo czy wręcz nie są nieważne z uwagi na rażące naruszenie praw konsumenta.

Wątpliwości sądów doprowadziły do skierowania 1 lutego 2024 r. przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieście pytań prejudycjalnych do TSUE w kwestii ważności i abuzywności takich umów cesji (C-80/24).

Samo zadanie tych pytań mogło już wpłynąć na orzecznictwo.

- Zauważalny jest trend kwestionowania przez sądy skuteczności cesji – wskazuje Aneta Wiewiórowska-Domagalska.

Opracowała: Regina Skibińska

Pierwotnie tekst ukazał się: prawo.pl, 29.07.2024 r.